

ASTRONOMICKÁ POZOROVÁNÍ

Astronomická pozorování pro veřejnost – **ŘÍJEN:**

PONDĚLÍ * ÚTERÝ * STŘEDA * ČTVRTEK * PÁTEK

v 19:00 hodin (kromě středy 28. října)

od 26. října v 18:00 hodin

Program pozorování:

Měsíc – 1. až 5. října a od 21. října

Mars – po celý měsíc

Jupiter – po celý měsíc

Saturn – po celý měsíc

Hvězdy a vícenásobné hvězdné systémy – po celý měsíc

Hvězdotupy, mlhoviny, galaxie – neruší-li svým svitem Měsíc

Vstupné: dospělí 50,- Kč, mládež 40,- Kč

PŘEDNÁŠKY

Středa 14. října v 18:00 hodin

13 věcí, které zachránily Apollo 13

Vzpomeňme společně na nejdramatičtější výpravu k Měsíci, která se před 50 lety změnila na prostou záchranu životů astronautů.

V přednášce si povíme o programu Apollo a cestě na Měsíc, o příčině havárie a záchraně astronautů. Zmíníme se o úspěšném filmu a skutečnosti.

Přednáší Petr Zelený, odborný pracovník hvězdárny

Vstupné: dospělí 50,- Kč, mládež 40,- Kč

ZÁJMOVÉ ASTRONOMICKÉ KROUŽKY

Astronomický kroužek má na valašskomeziříčské hvězdárně dlouholetou tradici. Je určen pro všechny mladé (ale i starší) a zvědavé zájemce o astronomii, ale i jiné přírodovědné obory. Vítány jsou děti od ukončené 3. třídy ZŠ a členové kroužku z minulých let.

Kroužek probíhá od září každou středu od 16.00 do 17.30.

Zájemci se mohou přihlásit prostřednictvím e-mailu na adresu dkomviena@astrovm.cz, kde je možné získat bližší informace. Školné (kroužkovné) je ve výši 800,- Kč/školní rok.

PODAŘILO SE

Klub nadaných dětí

Klub nadaných dětí při Hvězdárně Valašské Meziříčí zahájil svoji činnost v září 2019, přihlásilo se do něj 12 dětí, které na schůzkách doprovázeli rodiče.

Setkání klubu probíhala 1× měsíčně v sobotu, děti a rodiče měli jak společné, tak oddělené aktivity.

Program klubu jsme připravili velmi pestrý, zaměřili jsme se (vzhledem ke specializaci hvězdárny) zejména na přírodní vědy, ale i na další obory např. na moderní technologie, šifrování, čtenářskou gramotnost, logické myšlení, deskové hry, exkurze apod.

Většinu aktivit klubu připravili a realizovali odborní pracovníci hvězdárny, ale pozvali jsme si i externí lektory a odborníky z jiných

oblastí. Finančně Klub nadaných dětí podpořilo i Město Valašské Meziříčí, které nám přispělo na odměny pro externí lektory, nákup logických her a stavebnic a odbornou literaturu. Velký dík patří i Dětské mense, která nám do začátku poskytla soubor deskových her. Bohužel v březnu 2020 byly schůzky klubu na nějakou dobu přerušeny, členové prvního ročníku klubu se opět sešli v červnu na pravidelné schůzce a nakonec v srpnu, kdy

jsme se vypravili na dlouho plánovanou a slibovanou exkurzi do Brna (<https://www.astrovm.cz/cz/program/medialni-vystupy/nadane-deti-ockovaly-rasy-a-hubily-komary.html>).

Ve školním roce 2020/2021 máme přihlášených 11 dětí a jejich rodičů, termíny schůzek jsou naplánované, program připravený, tak snad vše stihneme zrealizovat.

(N. Lenžová, Hvězdárna Valašské Meziříčí)

AKTUALITY

Po letech extrémů normální léto

Hlavní část léta je za námi, a i když nás možná čeká babí léto s velkým podílem slunečního svitu a příjemnými teplotami, do rekordních tabulek tohoto ročního období už se obvykle nezapisuje. Jaké tedy bylo pozvolna končící léto?

„Po několika horkých letech bylo průměrné, bez extrémů,“ hodnotí Petr Zelený, odborný pracovník naší hvězdárny, kde meteorologické veličiny sledují nepřetržitě od roku 1957.

Nejteplejšími dny letos byly 28. červenec s maximální teplotou 30,8 °C a 9. a 22. srpen s 30,4 °C. Proti 8. srpnu 2013 a 9. srpnu 2015, kdy ručička teploměru vystoupala na rekordních 36,6 °C, je to výrazně méně. Tropických dnů, v nichž přístroje naměřily více než 30 °C, bylo pouze šest – dva v červenci a čtyři v srpnu. „Rozdíl je patrný také v počtu letních dnů s teplotou nad 25 °C. Zatímco v červenci 1994 jsme jich zaznamenali 26, letos v témže měsíci jen 15,“ konstatuje pracovník hvězdárny.

O průměrném létu vypovídá rovněž množství srážek, přestože deštivých dnů bylo poměrně hodně. „Prakticky v polovině prázdninových dnů pršelo. V červenci bylo 18 a v srpnu 12 deštivých dnů. Měsíční úhrny srážek činily 65,7 milimetru, respektive 89,8 milimetru,“ připomíná Zelený a dodává, že jasným rekordmanem byl povodňový rok 1997 – za celý červenec tehdy spadlo 515 milimetrů srážek, z toho v jediný den – 6. července – 159,4 milimetru.

Babí léto přepsalo rekordní tabulky

Přestože letošní babí léto tropy stále nepřineslo, rekordní tabulky už přepsat stačilo.

Do historie meteorologických měření, jež naše hvězdárna provádí nepřetržitě od roku 1957, v minulých dnech přibýly dva rekordní zápisy. „V úterý 15. září jsme naměřili maximální denní teplotu 29,2 °C, o den později 27,3 °C. Byly to nejvyšší hodnoty pro daný den za celé dosavadní měření,“ konstatuje odborný pracovník hvězdárny Petr Zelený.

V úterý tak k dosažení parametrů tropického dne chybělo pouhých 0,8 °C. „I tropické dny už jsme v září zaznamenali. Celkem jich za dobu měření bylo 9, z toho dvakrát v jediném roce. Naposledy to bylo 1. září loňského roku, kdy

j jsme naměřili 30,4 °C. Absolutní rekord pro tento měsíc pochází z roku 2015, kdy se 1. září teplota vyšplhala na 32,9 °C,“ nahlíží odborný pracovník hvězdárny do statistik.

Zato takzvané letní dny, kdy nejvyšší denní teplota překoná hranici 25 °C, bývají v tomto období vcelku běžné. „V září 2016 jich bylo celkem 13, letos jsme dosud napočítali 6 letních dnů,“ uzavírá Zelený.

(J. Beneš, Hvězdárna Valašské Meziříčí)

90 LET BALLNEROVY HVĚZDÁRNY

K příležitosti 90. výročí postavení Ballnerovy hvězdárny na Stínadlech ve Valašském Meziříčí byl připraven seriál zpráv ze života jejího tvůrce a provozovatele, amatérského astronoma a muže mnoha dalších zájmů Antonína Ballnera (1900-1972).

Zpráva č. 12:

V letech 1942 a 1943 se i přes německé a protektorátní restriktce daří Ballnerovi udržet činnost kroužku, ale za cenu nelegálních dostaveníček v soukromých bytech jednotlivých členů. Na konci roku 1941 se stav členů stabilizoval na počtu 31 osob, ale již v průběhu roku 1942 se jejich počet začal postupně snižovat z důvodu poprav a deportací na nucené práce do Německa. Na konci roku 1943 bylo evidováno pouze 18 osob a z tohoto počtu se jich aktivně scházelo 13.

Veřejná spolková činnost byla obnovena až v říjnu 1943 a do konce roku se podařilo uskutečnit 5 společných pozorování. Podobně jako v předchozích letech se jednotliví členové snažili o výrobu vlastních zrcadlových teleskopů. Dále byla navázána komunikace, výměna informací a materiálu mezi vsetínskými hvězdáři: „V říjnu t.r. navštívili pánové Anděl, Florián a Skandera, všichni ze Vsetína, našeho člena Ballnera, aby se informovali o možnosti výbrusu zrcadla pro dalekohled. Novým vsetínským hvězdářům byla přislíbena všestranná pomoc a p. Skandera se stal trvalým přítelem mnoha našich členů a pilným brusičem parabolických zrcadel.“

(R. Kraus, Hvězdárna Valašské Meziříčí)

POZORUJTE

Fáze Měsíce v říjnu 2020

Úplněk nastává 1. října ve 23:05 SELČ, poslední čtvrt' 10. října ve 2:39 SELČ, nov 16. října ve 21:31 SELČ, první čtvrt' 23. října v 15:22 SELČ a druhý úplněk v měsíci 31. října v 15:49 SELČ.

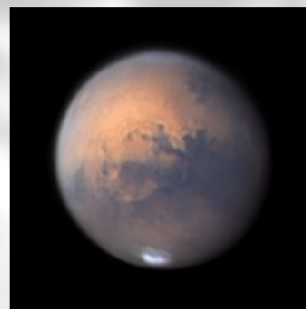
Konjunkce Venuše a hvězdy Regulus

Dne 3. října nastane blízká konjunkce planety Venuše s hvězdou Regulus – nejjasnější stálíci souhvězdí Lva. Venuše se k Regulovi na obloze přiblíží na vzdálenost necelých 6' (což je asi 1/5 průměru měsíčního kotouče)! Dvojice bude pozorovatelná ráno nad východním obzorem.

Planeta Mars nejblíže Zemi

Dne 6. října se planeta Mars přiblíží k Zemi na vzdálenost 0,415 au, tedy asi 62 milionů kilometrů. V průběhu října proto nastávají nejvhodnější podmínky k pozorování této planety.

(Foto: Planeta Mars 22. září 2020, J. Willingham, Maryland, USA)

RŮZNÉ

Konec letního času

Letní čas skončí v neděli 25. října 2020, kdy se ve 3:00 SELČ (středoevropského letního času) posunou hodiny na 2:00 SEČ (středoevropského času), tedy o jednu hodinu zpět. Noc tak bude právě o jednu hodinu delší.

PROGRAMOVÝ ZPRÁVODAJ HVĚZDÁRNY VALAŠSKÉ MEZIRÍČÍ, PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ZLÍNSKÉHO KRAJE A VALAŠSKÉ ASTRONOMICKÉ SPOLEČNOSTI

Vydává Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o.: Vsetínská 78, 757 01 Valašské Meziříčí
tel./fax: 571 611 928; E-mail: info@astrovm.cz; URL: www.astrovm.cz

Sazba a tisk: Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o.

HVĚZDÁRNA VALAŠSKÉ MEZIRÍČÍ ŘÍJEN 2020

Planetární mlhovina NGC 2899

(foto: ESO/VLT, tisková zpráva 12/2020)

www.astrovm.cz